

Hvordan flytte ei krone og førtifire øre fra Gjerdrum til Åsnes.

Det var en gang ei dame som fikk seg tjeneste på en gard i Gjerdrum. Men i hjemkommunen Åsnes hadde hun da hun flyttet ei ubetalt skattegjeld på ei krone og førtifire øre. Her er korrespondansen om hvordan byråkratiet gjennom året 1888 til slutt klarte å sikre at denne gjelda ble betalt. Det må bemerkes at alle påtegnelsene som gjengis under har foregått på det samme arket, som er blitt sendt fram og tilbake mellom kontorene gang på gang.

Herr Ordfører O. Bjørneby

Karen Gunnarsdatter Østby der nu skal tjene hos Paul Gjerdrum i Gjerdrum, skylder herredsskat til Aasnæs for 1887 kr. 1,44, hvilket Beløb De herved anmodes om at foranstalte indfordret.

Aasnæs den 10de Januar 1888

Ærbødigst

K. Schjerwheim

Oversendes Hr. Fogden i Solør med Anmodning om Foranstaltning.

Aasnæs Formandskab den 12.de Januar 1888

Ole Bjørnebye

Sendes Hr. Fogden i øvre Romerige med anmodning om Forføyning.

Solør Fogdkontor 14. Januar 1888

J.B. Krohg

Sendes Hr. Lensmanden i Gjerdrum til Forføining.

Øvre Romerige Fogedktr 17. Jan 1888

D. Furst

Det ble nå et opphold i saksbehandlingen på ca. 8 måneder. Gjerdrums lensmann Ole Iversen hadde i slutten av januar mottatt oppdraget med faktisk å oppsøke Karen Gunnarsdatter og inn drive pengene hun skyldte. Lensmannen måtte ta seg av en mengde slike saker om pengeinnkreving, for dette var en stor del av jobben hans. Han hadde nok mange saker der langt større beløp var i spill. Kan hende ble derfor ikke Åsnes' krav om herredsskatt prioritert høyest. Men til slutt fikk altså lensmannen ordnet opp slik at Karens gjeld ble inndecket. Saksbehandlingen kunne dermed fortsette.

Til Øvre Romerike Fogederi

Beløbet Kr.1,44 følger

Gjerdrum Lensmandskont. 13. Sept. 1888

O. Iversen

Sendes med Beløbet kr.1,44 til Fogeden i Solør mod Kvittering.

Øvre Romerige Fogedktr. 17. Septbr. 1888.

D. Furst

Kr.1,44 sendes hoslagt til Kasserer Schjerwheim mod Kvittering herpaa.

Solør Fogedktr. 27. Septbr. 1888.

For fogden

(en uleselig signatur)

Kr.1,44 modtaget, hvorfor herved kvitteres.

Aasnæs den 3.de Okt. 1888

K. Schjerwheim

Sendes Hr. Fogden i Øvre Romerige.

Solør Fogedkontor 6. Oktober 1888.

J.B. Krohg

Sendes Hr Lensmannen i Gjerdrum.

Øvre Romerikes Fogedktr. 8. Oktober 1888.

D. Furu

Dermed hadde altså kvitteringen på at den omtalte krona og de førtifire ørene var framme i Åsnes kommet tilbake til lensmann Iversen. Han tok vare på papiret i sine arkiver, og da lensmannskontoret ble flyttet til Åmot i 1898, fulgte kvitteringen med. Dermed kunne den nå i vinter finnes igjen på loftet her på Østigarn Åmot.

Vi kommer ikke utenom å spørre: Hva betydde ei krone og førtifire øre økonomisk i 1888? Ifølge SSB tilsvarer kr.1,44 f.eks. omtrent daglønna til en kvinnelig veveriarbeider på bygda på 1880-tallet. Men så godt betalt hadde nok ikke tjenestejenta Maren. Mer sannsynlig er det at hun har hatt ei årslønn på rundt 100-150 kroner pluss kost og losji. For å kunne betale skattegjelda måtte hun da jobbe kanskje 2-3 dagsverk for Paul Gjerdrum.

En kan også legge til at ifølge SSBs priskalkulator er prisstigningen fra 1888 til 2024 på 9.442,9%. Ei krone og 44 øre i 1888 tilsvarer da 137 kroner og 42 øre i 2024.

Vi slipper nok ikke unna å betale skatt av flere dagsverk arbeid i dagens samfunn heller. Så det er kanskje ikke så urimelig at det ble brukt såpass innsats for å få tak i pengene Karen skyldte. Men dagens skatteetat slipper i hvert fall å sende rundt pengekravet med postmannen gjennom 10 ledd av tjenestemenn, for å få pengene innkrevd og betalingen dokumentert!

Østigarn Åmot mars 2025

Tor Laache